

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Sebast. Izquierdo Alcarazensis Soc. Iesv, svpremis
Inquisitionis Senatvs Censoris, Et Olim Complvti SS.
Theologiæ Professoris. Pharvs Scientiarvm**

Izquierdo, Sebastián

Lugduni, 1659

Quæst. 5. Quænam Artes pro syllogismis hypotheticis. Et qualiter construi
possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95620)

ferit, remittimus. Ut factum in simili *quest. 3.*
propositio. 23.

QVÆSTIO V.

*Quanam Artes pro syllogismis hypotheticis,
& qualiter construi possint?*

173 **S**yllogismus hypotheticus dicitur, qui ex vnâ, vel pluribus propositionibus hypotheticis constat. Vnde pure hypotheticus dicitur, si omnes tres propositiones (ex quibus omnis syllogismus constare debet) hypotheticas habeat; mixtus vero, si habeat vnâ, aut duas categoricas, vt dicebamus *quest. 2.* Dico ergo vniuersè, quor fuerint principia vniuersalia pro omni materiâ, quorum virtute ex duabus propositionibus necessario inferatur tertia, in quibus aut vnâ, aut plures sint hypotheticae, tot posse Artes syllogismorum hypotheticorum pro omni materiâ vniuersales constitui in talibus principiis fundatae, quarum constructiones tales erunt, quales postulauerint principia. Vt autem eiusmodi Artes vniuersales sint pro omni materiâ propositiones hypotheticæ interuenientes in sensu coniunctiuo communi omnibus hypotheticis sumendæ sunt, præscindendo à sensu causali, & illatiuo, qui non reperiuntur in omnibus, iuxta dicta *disp. 19. quest. 1. & 3.* Igitur statuentes imprimis per sequentes propositiones aliquot eiusmodi principia, aliquot subindè eiusmodi Artes in illis fundemus, vt sequitur.

Propositio 1.

174 Quidquid verificatur aut affirmatiuè, aut negatiuè de omni sub aliquâ hypothesi, sub eadem pariter verificatur de quolibet contento sub illo.

Principium hoc ea duo celebra *Dici de omni,* & *Dici de nullo* (in quibus Ars syllogismorum categoricorum de medio communi fundatur, pro vt vidimus *quest. 3. proposit. 1.*) complectitur translata ad statum conditionatum. Nec minùs euident, quàm illa est. Cum sit manifestum vniuersaliter, quâ ratione, & in quo statu verificatur aliquid de continente, eadem ratione, & in eodem statu debere itidem verificari de contento, iuxta dicta *ibi.* De quo nullum est dubium.

175 Per hoc principium transfertur ad syllogismos pure hypotheticos integra Ars syllogismorum categoricorum de medio communi constructa à nobis dicta *quest. 3.* cum omnibus suis propositionibus, & tabulis, & consecutis, mutuo dumtaxat eorum omnium statu ex absoluto in conditionatum, propositaque in talibus ad reddendas hypotheticas propositiones absolutas singulis litteris, quibus illæ significantur, littera H. pro vt iam alias fecimus supra *disp. 19. quest. 3.* Itaque tota illa Ars, hæc solum factâ mutatione, quam quilibet facere potest, æquè omnino valebit hîc pro syllogismis pure hypotheticis, atque ibi valuit pro categoricis. Sicuti enim legitimus est in primâ figurâ hic syllogismus categoricus A. I. I. hoc est: *Omnis homo loquitur: aliquod animal est homo: ergo aliquod animal loquitur;* ita etiam est legitimus in primâ figurâ hic syllogismus hypotheticus HA.

HI. HI. id est: *si omnis homo vigilat, omnis homo loquitur: sed, si omnis homo vigilat, aliquod animal est homo: ergo, si omnis homo vigilat, aliquod animal loquitur.* Et sicut legitimus est in secundâ figurâ hic syllogismus categoricus E. A. E. ita & hic hypotheticus HE. HA. HE. & in cæteris omnibus pariter.

Adde. Eandem syllogismorum categoricorum 176 Artem ad eos hypotheticos mixtos venire applicandam, qui ex vnâ præmissâ categoricâ, & alterâ hypotheticâ constant, inferuntque sub eadem hypothesi conclusionem; hæc tamen lege, quod conditio posita in hypothesi non excludat obiectum præmissæ categoricæ. Ratio est conspicua: quia quando conditio non excludit obiectum absolute verum vnus præmissæ, si sub hypothesi talis conditionis est verum obiectum alterius, non possunt non sub eadem hypothesi ambo esse vera; & consequenter nec potest non esse verum sub eadem hypothesi obiectum conclusionis, iuxta dicta. Secus eueniet, si conditio ita est exclusiua obiecti absolute veri vnus præmissæ, vt illud sub hypothesi talis conditionis verum non sit, quantumuis sub hypothesi eius sit verum obiectum alterius. In tali enim casu, cum non sint ambo vera sub tali hypothesi, neuiquam inferunt sub eadem veritatem obiecti conclusionis, quæ ex veritate amborum simultaneâ inferenda erat. E. g. Quia hic syllogismus categoricus in tertiâ figurâ legitimus est. I. A. I. nimirum: *Aliquis homo currit: Omnis homo est animal: ergo Aliquod animal currit;* hîc etiam hypotheticus mixtus ei correspondens est legitimus. I. HA. HI. nimirum: *Aliquis homo currit: si nullus homo est lapis, omnis homo est animal: ergo si nullus homo est lapis, aliquod animal currit;* eo quod conditio minoris non excludit veritatem minoris; hic vero legitimus non est: *Aliquis homo currit: si nullus homo mouetur, omnis homo est animal: ergo, si nullus homo mouetur, aliquod animal currit;* eo quod conditio minoris excludit veritatem maioris: quia licet sit absolute verum, aliquem hominem currere; non tamen est verum ex hypothesi, quod nullus homo moueatur. Similiterque in cæteris omnibus philosophandum est.

Ex quibus patet, quo pacto integra Ars syllogismorum categoricorum de medio communi constructa à nobis *quest. 3.* ad syllogismos pure hypotheticos ipsis correspondentibus sit absolute transferibilis; atque adeo ab vnoquoque transferenda pro libito. Ad syllogismos autem mixtos prædictos cum limitatione explicarâ. Quo huiusmodi syllogismorum Ars æquè, atque illorum, constructa manet. Aduerto tamen id, quod supponit principium cui hæc Ars subnititur, omnes scilicet propositiones conditionatas, siue hypotheticas vniuersalesque ex syllogismis prædictis eiusdem hypothetis, eiusdem conditionis debere esse, vt syllogismus sic legitimus pro vt opus est, vt quæ ab statu absoluto ad conditionatum transferuntur easdem in statu conditionato, atque in absoluto sortiantur proprietates, iuxta doctrinam traditam supra *disp. 19. quest. 3. proposit. 2.*

Propositio 2.

Quidquid verificatur affirmatiuè, aut negatiuè de 177 termino

termino singulari sub aliquâ hypothesi, sub eadem pariter verificatur de quolibet identificato cum illo.

Hoc etiam principium duo illa complectitur statuta à nobis *quæstione quarta*, in quibus Ars syllogismorum categoricorum de medio singulari *ibid.* constructa à nobis fundatur, translata tamen ad statum conditionatum, ubi non minùs evidentia sunt, quàm in absoluto. Vnde per illud tota illa Ars integrè transferenda est ad syllogismos purè hypotheticos de medio singulari correspondentes categoricis, de quibus ibi, uti ad hypotheticos de medio communi Artem constructam *quæstione tertia*, transferendam docuimus *proposition. præcedent.* Necnon ad hypotheticos de medio singulari mixtos cum limitatione ibi data. In quo amplius non oportet morari. Dicta enim pro illis in *præcedent. proposition.* pariter in præfati pro his dicta sunt, porporione servatâ.

Propositio 3.

179 Coniunctum ex duabus quibusque veritatibus absolutis cum duabus conditionatis, quibus unaquaque absolutarum sub conditione alterius est vera, connectitur; legitimèque subinde ex tali coniuncto quavis talium conditionatarum inferitur. Vnde contradictorium cuiusvis ex dictis conditionatis cum contradictorio dicti coniuncti absolutarum connectitur pariter. Hocque subinde ex illo legitimè inferitur. Coniunctum verò ex quavis veritate conditionatâ, & ex purificatione conditionis cum veritate absolutâ conditionati connexa est. Talisque subinde conditionati absoluta veritas legitimè inferitur ex tali coniuncto. Vnde, rursus contradictorium absolutum conditionati pariter cum contradictorio connectitur dicti coniuncti. Hocque subinde ex illo legitimè inferitur.

180 Prima pars huius propositionis tum ex dictis *disputatione decima, quæstione quinta, propositione secunda*, tum maxime ex dictis *disputatione decima nona, quæstione tertia*, tum etiam, suppositis dictis ibi, ex terminis ipsis est manifesta. Si enim hæc duo vera sunt absolute: *Petrus loquitur, & Paulus audit*, non possunt non esse vera hæc duo conditionatè: *Si Petrus loquitur, Paulus audit; si Paulus audit, Petrus loquitur.* Quodvisque subinde duorum posteriorum ex coniuncto duorum priorum inferitur legitimè.

181 Secunda autem pars propositionis inde constat. Quia extremorum connexorum contradictoria in universam connexionem habent, ut *disputatione decima quarta, quæstione quarta*, & sæpè aliàs statuiamus. Et quoniam coniunctum ex duabus veritatibus absolutis per disiunctum ex contradictoriis earum contradicitur, iuxta doctrinam statutam *disputatione decima nona, quæstione quarta, propositione prima.* Taleque disiunctum & unâ ex dictis veritatibus indiuilum cum contradictorio alterius connectuntur, iuxta doctrinam demonstratam *disputatione decima, quæstione quinta, propositione undecima*, de qua iterum redibit sermo *quæstion. sequent.* consequitur de primo ad ultimum; contradictorium cuiusvis ex veritatibus conditionatis, cum quibus coniunctum absolutarum connectitur, & una ex ipsis absolutis indiuilum cum contradictorio alterius absolutæ con-

necti. Si enim ex contradictoriâ huius: *Si Petrus loquitur, Paulus audit* inferatur contradictoriâ illius coniuncti: *Petrus loquitur, & Paulus audit*, consequens est, ut ex tali contradictoriâ, & ex unâ talis coniuncti inferatur contradictoriâ alterius. Nempe ex his duabus: *Si Petrus loquitur, Paulus non audit; at Petrus loquitur*, illa, *Paulus non audit.* Ex hisque pariter duabus: *si Petrus loquitur, Paulus non audit, & Paulus audit*, illa, *Petrus non loquitur.* Tandemque venit dicendum de contradictoriâ alterius conditionatâ, quæ inferitur ex dicto absolutarum coniuncto.

Hinc tertia propositionis pars demonstranda 182 venit (præterquam quod ea tum ex terminis, tum ex doctrinâ iam statutâ *disputatione decima, quæstione quinta, propositione quinta*, manifesta est.) Si enim coniunctum ex veritate conditionatâ, & ex purificatione, hoc est, ex veritate absolutâ conditionis, non esset connexum cum veritate absolutâ conditionati, duo sequerentur contradictoria simul vera. Quod est impossibile. Est ergo connexum. Sequela ostenditur. Ponamus namque hæc duo esse vera: *si Petrus loquitur, Paulus audit; Petrus loquitur, & nihilominus non esse hoc verum: Paulus audit*; huius utriusque contradictorium: *Paulus non audit* verum erit; atque ita per doctrinam *numer. præcedent.* hoc erit verum: *si Petrus loquitur, Paulus non audit* contradictorium illius: *si Petrus loquitur, Paulus audit.* Quod ponebatur verum. Darentur ergo duo contradictoria vera.

Quarta autem pars propositionis eodem modo 183 ac secunda demonstranda est. Ex eâque pariter consequitur contradictorium absolutum conditionati, & altera pars coniuncti ex veritate conditionatâ, & ex purificatione conditionis cum contradictorio alterius partis esse connexum; atque ita bene sic argui: *si Petrus loquitur, Paulus audit; at Paulus non audit; ergo Petrus non loquitur.* Similiterque sic: *Petrus loquitur; at Paulus non audit; ergo non si Petrus loquitur, Paulus audit, seu, quod in idem recidit: ergo si Petrus loquitur, Paulus non audit.*

In his manifestis principiis Ars specialis venit 184 fundanda syllogismorum hypotheticorum constantium duabus propositionibus categoricis, & unâ hypotheticâ, ita ut altera ex categoricis pro obiecto habeat id, quod est conditio in hypotheticâ, aut eius contradictorium; & altera id, id quod est conditionatum in hypotheticâ, aut eius contradictorium. Et quoniam hypothetica in quadruplici differentiâ esse potest. Nam vel habet affirmatum, siue affirmatiuum utrumque, conditionem scilicet, & conditionatum; vel negatum, siue negatiuum utrumque; vel affirmatum primum, & negatum secundum, vel vice versâ. Octo hinc propositiones resultant, ex quibus hæc Ars constitui potest. Significemus ergo eas in hunc modum. Hypotheticam de affirmato, siue affirmatiuo utroque per H. Hypotheticam de negato, siue negatiuo utroque per nHn. Hypotheticam de affirmatiuâ conditione, & negato conditionato per. Hn. Residuam hypotheticam per. nH. categoricam autem habentem pro obiecto conditionem affirmatiuam per C. habentem verò pro obiecto conditionem negatiuam per. O. habentem conditionatum affirmatiuum per T. & habentem negatiuum per L. Quo materia hu-

us Artis sunt H. nHn. Hn. nH. C. J. T. J.

185. Iam verò figuræ syllogisticæ tres sunt in Arte istâ ponendæ. Prima, in quâ syllogismi ex vñâ hypotheticâ, & alterâ harum duarum C. J. concludant vnam harum duarum T. J. Quæ figura intertio principio statuto, in propositione fundatur. Secunda, in quâ syllogismi ex vñâ hypotheticâ, & alterâ harum T. J. concludant vnam harum C. J. quæ figura in quarto principio statuto in propositione fundatur. Tertia, quæ ex vñâ harum C. J. & alterâ harum T. J. omni factâ combinatione concludat hypotheticam. Quæ figurâ fundatur in primo principio statuto in propositione. Non ponitur autem quarta figura fundanda in principio secundo, vi cuius ex contradictorio conclusionis syllogismorum tertiæ figuræ inferretur contradictorium antecedentis, atque adeo ex ipso contradictorio, & alterâ præmissarum contradictorium residuæ: quia syllogismi ita facti mirabili correspondentiâ recidunt in eosdem primæ, & secundæ figuræ.

186. Modi autem syllogistici, siue syllogismi possibiles in primâ figurâ omnino sunt 16. quia singulæ quatuor hypotheticarum cum illis duabus C. J. componunt 8. binarios præmissarum. Quorum singuli rursus cum aliis duabus T. J. componunt 16. syllogismos. Totidem sunt possibiles in secundâ figurâ, ob eandem rationem. In tertiâ autem ex his quatuor categoricis C. J. T. J. ad propositum combinatis 8. resultant binarij præmissarum, quorum singuli cum quatuor hypotheticis supradictis componant modos syllogisticos 32. atque ita omnes totius Artis sunt 64.

187. Porro modi viles ad concludendum necessariò verum ex vero quatuor omnino sunt in primâ figurâ. Nimirum H. C. T. hoc est: si Petrus loquitur, Paulus audit: at Petrus loquitur: ergo Paulus audit. nHn. J. J. hoc est: si Petrus non loquitur, Paulus non audit: at Petrus non loquitur: ergo Paulus non audit. Hn. C. J. id est: si Petrus loquitur, Paulus non audit: sed Petrus loquitur: ergo Paulus non audit. & nH. J. T. id est: si Petrus non loquitur, Paulus audit: sed Petrus non loquitur: ergo Paulus audit. Quorum vis legitime illatiua per demonstrationem factam pro principio tertio in propositione statuto, in quo illi fundantur, manet apertè demonstrata. Modi iidem viles secundæ figuræ isti quatuor dumtaxat sunt. H. J. J. id est: si Petrus loquitur, Paulus audit: sed Paulus non audit: ergo Petrus non loquitur. nHn. T. C. id est: si Petrus non loquitur, Paulus non audit: sed Paulus audit: ergo Petrus loquitur. nH. J. J. hoc est: si Petrus non loquitur, Paulus audit: at Paulus non audit: ergo Petrus loquitur. & Hn. T. J. hoc est: si Petrus loquitur, Paulus non audit: at Paulus audit: ergo Petrus non loquitur. Quorum pariter vim illatiuam legitimam demonstratio facta pro principio quarto statuto in propositione demonstrat. In tertiâ verò figurâ modi viles ad concludendum necessariò verum ex vero octo omnino sunt, nempe sequentes. C. T. H. id est: Petrus loquitur, & Paulus audit: ergo si Petrus loquitur, Paulus audit. T. C. H. id est: Petrus loquitur, & Paulus audit: ergo si Paulus audit, Petrus loquitur. J. J. nHn. id est: Petrus non loquitur, & Paulus non audit: ergo si Petrus non loquitur, Paulus non audit. J. J.

nHn. id est: Petrus non loquitur, & Paulus non audit: ergo si Paulus non audit, Petrus non loquitur. C. J. Hn. hoc est: Petrus loquitur, & Paulus non audit: ergo si Petrus loquitur, Paulus non audit. T. J. nH. hoc est: Petrus loquitur, & Paulus non audit: ergo si Paulus non audit, Petrus loquitur. J. T. nH. id est: Petrus non loquitur, & Paulus audit: ergo si Petrus non loquitur, Paulus audit. Ac denique J. C. Hn. id est: Petrus non loquitur, & Paulus audit: ergo si Paulus audit, Petrus non loquitur. Quorum vim illatiuam manifestè demonstrant dicta pro primo principio in propositione statuto. Quod autem ceteri omnes modi vsque ad 64. inutiles sint ad concludendum necessariò verum ex vero inde constat: quia ex principiis statutis prædicti solum tanquam legitimi deducuntur, vt per omnes discurrenti perspicuum fiet.

Sequitur nunc vt per signa proposita tabulam imprimis apponamus syllogismorum huius Artis concludentium necessariò verum ex vero. Deindeque per totidem consecutaria septem alias adiciamus syllogismorum concludentium necessariò verum ex falso; & falsum ex vero; & falsum ex falso; & ex alterâ præmissâ verâ, & alterâ falsâ tum verum, tum falsum. Vi præstitimus questione tertiâ, post propositionem decimam tertiam, pro syllogismis categoricis primæ partis illius Artis. Præstandumque pariter deinceps docuimus pro reliquis tum illius Artis, tum constructæ questione quarta. In hac enim Arte tabulæ istæ diuersas atque in illis proprietates, easque valde notandas habent, vt apparebit.

Tabula prima syllogismorum hypotheticorum præsentis Artis concludentium necessariò ex antecedente vero consequens verum.

In 1. figurâ.

H	C	T
nHn	J	J
Hn	C	J
nH	J	T

In 2. figurâ.

H	J	J
nHn	T	C
nH	J	C
Hn	T	J

In 3. figurâ.

C	T	H
T	C	H
J	J	nHn

L	C	nHn
C	L	Hn
T	C	nH
C	T	nH
L	C	Hn

Vis illatiua horum syllogismorum in præcedentibus relinquitur demonstrata.

Confectarium 1.

190 Tabula 2. syllogismorum hypotheticorum præsentis Artis concludentium necessariò ex antecedente falso consequens verum.

In 1. figurâ.

Hn	C	T
nH	C	L
H	C	L
nHn	C	L

In 2. figurâ.

Hn	T	C
nH	L	C
nHn	L	C
H	L	C

In 3. figurâ.

C	L	H
L	C	H
C	T	nHn
T	C	nHn
C	T	Hn
L	C	nH
T	L	nH
T	C	Hn

Hos syllogismos, quòd loco præmissarum syllogismorum primæ tabulæ habent earum contradictorias necessariò ex falso inferre verum constat ex demonstratione factâ q. 3. confect. 1.

Confectarium 2.

191 Tabula tertia syllogismorum hypotheticorum huius Artis concludentium necessariò falsum ex vero.

In 1. figurâ.

H	C	L
nHn	C	T
Ha	C	T
nH	C	L

In 2. figurâ.

H	L	C
nHn	T	C
nH	L	C
Hn	T	C

In 3. figurâ.

C	T	Hn
T	C	Ha
C	L	nH
L	C	nH
C	L	H
T	C	nHn
C	T	nHn
L	C	H

Hi loco conclusionis syllogismorum primæ tabulæ habent eius contradictoriam cum eisdem præmissis, & ideo concludunt ex vero falsum per demonstrationem factam quæst. 3. confect. 2.

Confectarium 3.

Tabula quarta syllogismorum huius 192 Artis necessariò concludentium ex antecedente falso consequens falsum.

In 1. figurâ.

Hn	C	L
nH	C	T
H	C	T
nHn	C	L

In 2. figurâ.

Hn	T	C
nH	L	C
nHn	L	C
H	L	C

In 3. figurâ.

C	L	Hn
L	C	Hn
C	T	nH
T	C	nH
C	T	H
L	C	nHn
C	L	nHn
T	C	H

Hi syllogismi loco omnium propositionum syllogismorum primæ tabulæ habent earum contradictorias, & ideo necessariò concludunt falsum ex falso per demonstrationem factam quæst. 3. confect. 3.

Confectarium 4.

Tabula quinta syllogismorum hypotheticorum huius Artis necessariò concludentium ex maiore falsâ, & minore verâ consequens verum.

In 1. figurâ.

Hn	C	T
nH	C	L

H

H	C	L
nHn	C	T

In 2. figurâ.

Hn	L	C
nH	T	C
nHn	L	C
H	T	C

In 3. figurâ.

C	T	H
L	C	H
C	L	nHn
T	C	nHn
C	L	Hn
L	C	nH
C	T	nH
T	C	Hn

Hi loco maioris syllogismorum primæ tabulæ habent eius contradictoriam, reliquis duabus retentis, atque adeo concludunt intentum per demonstrationem datam quæst. 3. confect. 4.

Confectarium 5.

194 Tabula sexta syllogismorum huius Artis in quibus ex maiore verâ, & minore falsâ necessariò sequitur conclusio vera.

In 1. figurâ.

H	C	T
nHn	C	L
Hn	C	L
nH	C	T

In 2. figurâ.

H	T	C
nHn	L	C
nH	T	C
Hn	L	C

In 3. figurâ.

C	L	H
T	C	H
C	T	nHn
L	C	nHn
T	C	Hn
C	L	nH
L	C	nH
L	C	Hn

Hi loco minoris syllogismorum primæ tabulæ habent eius contradictoriam, retentis maiore, & conclusione. Proindeque intentum concludunt per demonstrationem factam q. 3. confect. 5.

Confectarium 6.

Tabula septima syllogismorum huius Artis, in quibus ex maiore falsâ, & minore verâ necessariò sequitur conclusio falsâ.

In 1. figurâ.

Hn	C	L
nH	C	T
H	C	T
nHn	C	L

In 2. figurâ.

Hn	L	C
nH	T	C
nHn	L	C
H	T	C

In 3. figurâ.

C	T	Hn
L	C	Hn
C	L	nH
T	C	nH
C	L	H
L	C	nHn
C	T	nHn
T	C	H

Hi loco maioris, & conclusionis syllogismorum tabulæ primæ habent earum contradictorias, retentâ eadem illorum minore, atque ita intentum concludunt per demonstrationem factam q. 3. confect. 6.

Confectarium 7.

Tabula octava syllogismorum huius Artis, in quibus ex maiore verâ, & minore falsâ necessariò sequitur conclusio falsâ.

In 1. figurâ.

H	C	L
nHn	C	T
Hn	C	T
nH	C	L

In 2. figurâ.

H	T	C
nHn	L	C
nH	T	C
Hn	L	C

In 3. figurâ.

C	L	Hn
T	C	Hn
C	T	nH
L	C	nH

C	T	H
T	C	nHn
○	I	nHn
I	○	H

Hi loco minoris, & conclusionis syllogismorum tabulæ primæ habent earum contradictorias, re-
tentâ eadem illorum maiore. Quare intentum con-
cludunt per demonstrationem factam *questione*. 13.
consectar. 7.

197 Circa has octo tabulas nonnulla sunt valde no-
tata digna. Primum, singulos earum syllogis-
mos bis in eis poni, semel in vnâ, & semel in
alterâ tabulâ; atque adeo omnes duplicatos ef-
se. Vnde, cum sint illi omnes 64. ut vidimus
numero 186. in tabulis sunt 128. In quo tabu-
læ istæ à similibus in præcedentibus ex *questio-
ne* 3. citatis syllogismorum categoricorum discrimi-
nantur. In illis enim syllogismus repetitur;
sed omnes vniuersusque tabulæ diuersi adæqua-
tè sunt ab omnibus cæterarum, ut ibi notauimus,
& ostendimus; atque ita in nullum eorum cadunt
simul proprietates ad diuersas tabulas pertinentes,
vbi in hos omnes hypotheticos. Id, quod in di-
uersitatem valde notandam naturarum vtrorumque
refertur.

198 Secundum notandum est, (ut ad specialio-
ra veniamus,) omnes syllogismos hypotheticos
primæ figuræ tabulæ primæ, atque adeo con-
cludentes necessariò verum ex vero, etiam repe-
ri repetitos in primâ figurâ tabulæ septimæ, at-
que adeo eius etiam naturæ esse, ut ex maio-
re falsâ, & minore verâ necessariò inferant con-
clusionem falsam. Exempli gratiâ, hic syllogis-
mus H. C. T. id est: Si Petrus loquitur, Paulus
audit: at Petrus loquitur: ergo Paulus audit, ta-
lis naturæ est, ut si antecedens sit verum neces-
sariò consequens sit verum; si tamen maior sit
falsâ, & minor sit vera, necessariò sit consequens
falsum. Id, quod ipsi syllogismi termini manife-
stant. Syllogismi autem secundæ figuræ eiusdem
tabulæ primæ in secundâ figurâ tabulæ secun-
dæ sunt repetiti. Et consequenter, talis natu-
ræ sunt, ut si antecedens sit verum, consequens
necessariò sit verum; & si antecedens sit falsum,
consequens etiam sit necessariò verum. Quod est
mirabile, ut cernere est in hoc H. I. ○. id est:
Si Petrus loquitur, Paulus audit: sed Paulus non
audit: ergo Petrus non loquitur. Idemque cerne-
tur in aliis tribus. Vnde, obiter collige, esse ali-
quos syllogismos legitimos ad inferendum neces-
sariò verum ex vero, qui non contingenter, &
per accidens; sed prorsus necessariò, & per se ex
antecedente falso inferunt etiam consequens ve-
rum, ut supra *questione* tertia, *consectar*. 11. no-
tabamus. Et idem est de aliis tribus. Ex syllogis-
mis verò tertiæ figuræ eiusdem primæ tabulæ pri-
mus, tertius, quintus, & septimus (quo ordi-
ne sunt descripti,) repetiti reperiuntur in ter-
tiâ figurâ tabulæ octauæ. Atque adeo eius natu-
ræ sunt, ut in vnoquoque eorum, si antecedens
est verum, necessariò consequens sit verum. Si
tamen sit maior vera, & minor falsâ necessariò
consequens sit falsum. Secundus autem, quar-
tus, sextus, & octauus residui repetiti sunt in ter-
tiâ figurâ tabulæ septimæ. Eiusque proinde na-
turæ sunt, ut si antecedens sit verum, necessa-
riò sit consequens verum. At, si maior sit fal-
sâ, & minor vera, necessariò sit consequens fal-
sum. Sit hic pro exemplo repertus in primâ,
& octauâ tabulâ C. T. H. id est: Petrus lo-
quitur, & Paulus audit: ergo, Si Petrus loquitur,
Paulus audit.

ritæ sunt, ut si antecedens sit verum, necessa-
riò sit consequens verum. At, si maior sit fal-
sâ, & minor vera, necessariò sit consequens fal-
sum. Sit hic pro exemplo repertus in primâ,
& octauâ tabulâ C. T. H. id est: Petrus lo-
quitur, & Paulus audit: ergo, Si Petrus loquitur,
Paulus audit.

Sit tertium notabile. Omnes syllogismi, seu
syllogistici modi primæ figuræ positæ in tabu-
lâ secundâ etiam sunt repositi in tabulâ octa-
uâ; atque adeo talis naturæ sunt, ut si antece-
dens sit falsum, consequens necessariò sit verum;
si tamen maior sit vera, & minor falsâ, conse-
quens necessariò sit falsum. Pro exemplo sit hic
H n ○ T. hoc est: Si Petrus loquitur, Paulus
non audit: at Petrus non loquitur: ergo Paulus
audit. Et idem est de aliis tribus. De syllogis-
mis verò secundæ figuræ eiusdem tabulæ secun-
dæ iam dictum est repetiri item in secundâ figu-
râ tabulæ primæ, & quam proprietatem propter
eâ habent. Ex syllogismis autem tertiæ figu-
ræ eiusdem tabulæ secundæ primus, tertius, quin-
tus, & septimus reperiuntur etiam in tertiâ figu-
râ tabulæ septimæ, atque adeo tales sunt, ut, si
antecedens sit falsum, necessariò sit consequens
verum; si tamen maior sit falsâ, & minor vera,
necessariò sit consequens falsum. Exempli gra-
tiâ, ○ I H. id est: Petrus non loquitur, & Pau-
lus non audit: ergo, Si Petrus loquitur, Paulus
audit. Secundus verò, quartus, sextus, & octa-
uus residui reperiuntur repetiti in tertiâ figurâ ta-
bulæ octauæ. Talesque proinde sunt, ut, si ante-
cedens sit falsum, necessariò sit consequens verum;
si tamen sit maior vera, & minor falsâ, necessariò
sit consequens falsum.

Quartum notabile est. Omnes syllogismi pri-
mæ figuræ descripti in tertiâ tabulâ etiam descri-
pti sunt in quinta. Eiusque subinde naturæ
sunt, ut, si antecedens sit verum, necessariò sit
consequens falsum; si verò sit maior falsâ, &
minor vera, necessariò sit consequens verum. Sit
pro exemplo hic, nHn ○ T. id est: Si Pe-
trus non loquitur, Paulus non audit: sed Pe-
trus non loquitur: ergo Paulus audit. Idemque
de cæteris est. Syllogismi verò secundæ figu-
ræ eiusdem tabulæ tertiæ, in secundâ figurâ ta-
bulæ quartæ sunt repetiti, atque adeo talis na-
turæ, ut si antecedens sit verum, consequens
necessariò sit falsum, si autem antecedens sit fal-
sum, consequens etiam necessariò sit falsum. Id
habet hic, n H I ○. id est: Si Petrus non lo-
quitur, Paulus audit: at Paulus non audit: er-
go Petrus non loquitur. Et cæteri pariter. Ex syl-
logismis autem tertiæ figuræ eiusdem tabulæ ter-
tiæ primus, tertius, quintus, & septimus repe-
riti sunt in tabulâ sextâ. Talesque sunt proinde,
ut si antecedens sit verum, necessariò sit
consequens falsum; si tamen sit maior vera
& minor falsâ, necessariò sit conclusio vera. Se-
cundus verò, quartus, sextus, & octauus in
tabulâ quintâ sunt repetiti; atque adeo ta-
lis naturæ, ut si antecedens sit verum, neces-
sariò sit consequens falsum; si verò sit maior
falsâ, & minor vera, necessariò sit consequens
verum. Ut in hoc cernitur, qui est secundus
T C H n. id est: Petrus loquitur, & Paulus
audit: ergo, si Paulus audit, Petrus non lo-
quitur.

Quintum notabile est. Syllogismi, siue modi
T
syllog

sylogistici primæ figuræ tabulæ quartæ etiam reperiuntur in tabulâ sextâ. Ac proinde eius generis sunt, vt, si antecedens sit falsum, & consequens necessariò sit falsum. Si verò sit maior vera, & minor falsa, consequens necessariò sit verum, vt in hoc cernitur. H. T. id est: Si Petrus loquitur, Paulus audit: sed Petrus non loquitur: ergo Paulus audit. De syllogismis verò secundæ figuræ eiusdem tabulæ quartæ iam dictum est reperiuntur etiam in tabulâ tertiâ, & quam conditionem ob id habeant. Ex syllogismis autem tertiæ figuræ eiusdem tabulæ quartæ primus, tertius, quintus, & septimus reperiuntur etiam in tabulâ quintâ, atque aded cum necessitate concludunt, tum ex antecedente falso consequens falsum; tum ex maiore falsâ, & minore verâ consequens verum. Secundus autem, quartus, sextus, & octauus in tabulâ sextâ repetuntur, necessariòque subinde concludunt, tum ex antecedente falso consequens falsum, tum ex maiore verâ, & minore falsâ consequens verum. Exempla cuique obuia sunt.

202 Sextum notandum est: Syllogismos primæ figuræ tabulæ quintæ etiam reperiuntur in tabulâ tertiâ, vt dictum numero 200. Vnde etiam constat, quam proprietatem propterea habent. Syllogismi verò secundæ figuræ tabulæ quintæ in sextâ tabulâ reperiuntur; atque adeo talis naturæ sunt, vt, si maior eorum falsa, & minor vera sit, consequens necessariò sit verum; atque etiam consequens sit necessariò verum, si sit maior vera, & falsa minor. Ex syllogismis tamen tertiæ figuræ eiusdem quintæ tabulæ mediam partem contineri insuper in tabulâ tertiâ, & alteram mediam in tabulâ quartâ, ex dictis circa illas numero 200. & 201. constat, & quas ob id proprietates habeant.

203 Septimum notabile. Syllogismi primæ figuræ tabulæ sextæ in quartâ item reperiuntur, vt dictum est numero 201. syllogismi autem secundæ figuræ eiusdem tabulæ in quintâ etiam tabulâ reperiuntur, vt dictum numero 201. Ex syllogismis verò tertiæ figuræ medietas in tabulâ tertiâ, & altera medietas in quartâ sunt reperiiti, iuxta dicta num. 200. & 201.

204 Octauum notabile. Syllogismi primæ figuræ tabulæ septimæ in tabulâ etiam primâ sunt, vt diximus numero 198. syllogismi autem secundæ figuræ in tabulâ octauâ. Et ex syllogismis tertiæ figuræ medietas in tabulâ primâ, & medietas altera in secundâ, iuxta dicta numero 198. & 199.

Nonum denique notabile est. Syllogismi primæ figuræ tabulæ octauæ in secundâ etiam tabulâ sunt; vt vidimus numero 199. syllogismi verò secundæ figuræ in tabulâ etiam septimâ, vt dictum est numero 204. Et ex syllogismis autem tertiæ figuræ medietas in tabulâ primâ, & altera medietas in secundâ, iuxta dicta numero 198. & 199. Vnde etiam constat, quas habeant omnes prædicti proprietates. Omniaque dicta ex demonstrationibus factis, suppositisque pro dictis tabulis ex quest. 3. sunt manifesta.

Consectarium 8.

205 Suppositâ doctrinâ huius Artis, Ars quædam ei subalternata, & non contemnenda subinfertenda venit ad probandam per quatuor syllogismos hypotheticos eandem conclusionem cuius-

uis omnino ex categoricis legitimis contentis in Artibus constructis quæstione 3. & 4. in hunc modum.

Ponatur ob oculos quilibet syllogismus categoricus ex prædictis. Exempli gratiâ, hic in Barbara.

Omnis homo loquitur:

Sed omne risibile est homo:

Ergo omne risibile loquitur.

Acceptæque pro conditione maiore, & conclusionem pro conditionato, iuxta primam figuram huius Artis, arguatur sic.

Si omnis homo loquitur, omne risibile loquitur:

Sed omnis homo loquitur:

Ergo omne risibile loquitur.

Similiterque sic, acceptâ pro conditione minore.

Si omne risibile est homo, omne risibile loquitur:

Sed omne risibile est homo:

Ergo omne risibile loquitur.

Deinde, acceptâ pro conditione contradictoriâ conclusionis, & pro conditionato contradictoriâ maioris, arguatur sic, iuxta secundam figuram huius Artis.

Si aliquid risibile non loquitur, aliquis homo non loquitur:

Sed omnis homo loquitur:

Ergo omne risibile loquitur.

Similiterque sic acceptâ pro conditionato contradictoriâ minoris.

Si aliquid risibile non loquitur, aliquid risibile non est homo:

Sed omne risibile est homo.

Ergo omne risibile loquitur.

Pariterque probari potest conclusio cuiuslibet omnino alterius ex syllogismis categoricis memoratis.

Consectarium 9.

Ex dictis etiam colligitur, syllogismos hypotheticos huius Artis multas condiciones habere diuersas, oppositasque iis, quas habent categorici, de quibus 9.3. & 4.

Primo enim, hi legitimi esse possunt, habendo quatuor terminos, vt in hoc cernitur: Si Petrus loquitur, Paulus audit: at Petrus loquitur: ergo Paulus audit. Possunt etiam habere tantum tres, vt si dicas: Si Petrus currit, Petrus mouetur: at Petrus currit: ergo Petrus mouetur. Cum tamen illi tres tantum habere debeant ad hoc, vt legitimi sint ibi monstrauimus. Secundo in illis à puris negatiuis legitime non potest argui, iuxta dicta ibidem; bene tamen in his, vt: Si Petrus non loquitur, Paulus non audit: at Petrus non loquitur: ergo Paulus non audit. Tertiò in illis duo ex terminis, ex quibus constant, semel tantum debent poni in præmissis, & nullus in toto syllogismo potest poni pluries, quàm bis. In his verò omnes termini bis in præmissis, & aliqui quater possunt in syllogismo poni, vt patet in exemplis adductis Quæ, & aliæ differentiæ à diuersitate principiorum, in quibus hi, & illi syllogismi fundantur, trahunt originem.

Propositio 4.

Quoties vnumquodque duorum extremorum conditionatè est verum sub hypothese contradicto-

rius alterius, non potest non eorum alterutrum esse absolute verum.

Supposito enim, quod sit conditionate verum, existere A, si non existit B, & existere B, si non existit A, necesse est, absolute existere A, vel B. demonstratur facile. Nam ex duobus extremis contradictoriis alterum absolute existere necesse est, iuxta principium evidentissimum statutum *disputatione 9. questione 5. proposition. 1.* Vel ergo absolute existit A, & sic iam erit absolute existens vnum ex duobus extremis A. B. vel absolute existit contradictorium ipsius A, & sic, cum sub eius conditione ponatur verum esse existere B, & eo existente sit purificata conditio, nequibit non existere B, iuxta principium tertium statutum *proposition. 3.* atque ita etiam absolute existit vnum ex duobus extremis A. B. Posito igitur, quod vnumquodque eorum conditionate sit verum sub hypothesei contradictorii alterius, non potest non eorum alterutrum esse absolute verum. Quod erat demonstrandum.

208 In hoc principio alia Ars syllogismorum hypotheticorum fundari potest habens vnam figuram, in qua ex duabus propositionibus hypotheticis, quas ipsum principium præ se fert, inferatur categorica vagæ, seu disiunctivæ enuntians alterutrum ex illarum conditionatis. Habet autem figura ista quatuor modos utiles ad inferendum necessariò verum ex vero. Primus, in quo ambo extrema conditionata sunt positiva, vt: *Si Petrus non existit, Paulus existit; &, si Paulus non existit, Petrus existit: ergo alteruter eorum existit.* Secundus, in quo ambo extrema conditionata sunt negativa, vt: *Si Petrus existit, Paulus non existit; &, si Paulus existit, Petrus non existit: ergo alteruter eorum non existit.* Tertius, in quo conditionatum primæ propositionis est positivum & conditionatum secundæ negativum, vt: *Si Petrus non existit, Paulus existit; &, si Paulus existit, Petrus non existit: ergo, vel Paulus existit, vel Petrus non existit.* Quartus denique, in quo vice versa, vt: *Si Petrus existit, Paulus non existit; &, si Paulus non existit, Petrus existit: ergo, vel Paulus non existit, vel Petrus existit.* Poterit autem unusquisque ad normam Artis præcedentis omnes syllogismos in hac possibiles numerare, à quatuorque viribus dictis inutiles secernere. In quo nobis non oportet amplius morari.

209 Aduerto tamen, categoricam illam ex duabus conditionatis prædictis interdum pro ratione materiæ usurpata in sensu disiuncto, id est, non postulante ad suam verificationem veritatem aliquam re ipsa absolutam; sed dumtaxat duas conditionatas propositionum, ex quibus illa inferitur. Quo casu antecedens, & conclusio æquivalentes prorsus sunt: quia idem re ipsa obiectum enuntiant, licet diverso modo, vt euenit in hoc syllogismo. *Dexter oculus est necessarius ad videndum, si dexte sinister, & sinister, si dexte dexter: ergo dexter, vel sinister oculus est necessarius ad videndum.* Existente enim utroque oculo, neuter eorum est necessarius absolute ad videndum; sed tantum sub conditione defectus alterius; atque adeò conclusio in tali casu solum habere potest veritatem conditionatam re ipsa veritati antecedentis æquivalentem. Plerumque tamen categorica illata ex *Pharus Scientiarum, Tom. 11.*

duabus conditionatis prædictis sumitur in sensu disiuncto postulante ad sui verificationem veritatem absolutam vnius ex extremis disiuncti, vt euenit in omnibus exemplis supra propositis. Hæc enim conclusio: *Petrus, vel Paulus existit* illata ex his duabus conditionatis: *Petrus existit, si non existit Paulus; & Paulus existit, si non existit Petrus* idcirco vera est, quia vnus eorum absolute, & determinate existit, siue alter itidem existat, siue secus. Id namque sensus disiunctivus exposcit. Quo fit, vt conclusio in tali sensu sumpta non sit omninò æquivalens antecedenti, ex quo inferitur, vt est sumpta in sensu disiuncto, licet sit terminans connexionem eius. Quo sensu propterea debet sumi in syllogismis huius Artis, sicuti & in principio, in quo illa fundatur, sumitur. Alij enim syllogismi, in quibus antecedens, & consequens æquivalent non sunt syllogismi in rigore; sed tantum specie tenus. Circa quæ videantur dicta supra *disputatione 10. questione 2. & 5.*

Sed rogabit aliquis. Cur in hac Arte non ponimus secundam figuram inferentem ex alterâ ex præmissis syllogismorum figuræ positæ, & ex contradictoriâ conclusionis eorum contradictoriam alterius præmissæ, iuxta doctrinam datam in simili *propositione tertia*? Respondeo: quia contradictoria conclusio syllogismorum figuræ positæ non compatitur secum alteram ex præmissis; sed ambas necessariò excludit (quod est notandum); atque adeò non potest simul cum alterâ ex præmissis inferre contradictorium alterius. Exempli gratiâ, contradictoria conclusio huius syllogismi: *Si Petrus non existit, Paulus existit; & si Paulus non existit, Petrus existit: ergo alteruter eorum existit*, hæc est: *Neuter eorum existit.* Cuius veritas cum neutrius præmissæ veritate componi potest. Cum enim ambarum purificet conditionem, si prima esset vera, & eius conditionatum esset absolute verum; iuxta principium tertium statutum *propositione tertia*; atque ita darentur duo contraria simul vera. Quod repugnat; nempe, neque Petrum, neque Paulum existere, & Petrum existere; idemque est, si secunda esset vera, pariterque venit dicendum de contradictoriis conclusionum reliquorum syllogismorum vnicæ figuræ positæ pro Arte istâ, vt patet.

Propositio 5.

Hæc forma arguendi hypotheticæ: *Si est A, est B, & si est B, est C: ergo, si est A, est C*, etsi videatur legitima specie tenus, legitima non est.

Videtur specie tenus legitima: quia ex eo quod A sit simul cum B, & B sit simul cum C, intra eundem casum legitime inferitur, A esse etiam simul cum C. Quia respectu eiusdem casus, quæ sunt simul eidem tertio sunt simul inter se: secus respectu diversorum, quales faciunt diversæ hypotheses in formâ arguendi propositâ iuxta dicta *disputatione decima nona, questionetertia*, ob idque legitima non est, vt cernitur in hoc exemplo: *Si extiterit auxilium A, existet consensus. si extiterit consensus, existet carentia auxilij A: ergo si extiterit auxilium A, existet carentia auxilij A.* Maior enim est

T 2 vera

vera pro casu existentie consensus ab auxilio A minor etiam est vera pro casu existentie consensus ab auxilio B; & tamen conclusio falsa est. Pariterque in similibus. Itaque, sicut ex eo quod A sit simul cum B in vno instanti, & B sit simul cum C in alio instanti, non sequitur, quod A, & C sint simul in vno instanti. Ita ex eo quod A sit simul cum B sub vna hypothese, & B sit simul cum C sub alia, non sequitur, quod A sit simul cum C sub vlla. Vide ad rem dicta loco citato. Et hæc satis de syllogismis hypotheticis.

QVÆSTIO VI.

Quenam Artes pro syllogismis ex complexis. Et qualiter construi possint.

²¹² Appello syllogismos ex complexis eos, qui ex aliqua saltem, aut ex aliquibus propositionibus complexis componuntur. Supponoque ex dictis *disputatione decima nona, questione quarta*, omnes propositiones complexas ad copulativas, & disiunctivas reduci. De hisque proinde duntaxat esse sermonem in præsentia. Quanquam autem propositiones complexæ propriè dicantur, quæ ex duabus, aut pluribus simplicibus componuntur, ut ibi statuimus. In præsentiarum verò quæcunque propositiones plura cum aliqua distinctione enuntiant, eo quod terminos aliquos complexos habent, sub nomen complexarum cadere possunt, etiam si ex pluribus simplicibus formaliter compositæ non sint. Cuiusmodi sunt istæ: *Omnis homo currit, & mouetur: Petrus, & Paulus, & Franciscus loquuntur: Mobile illud homo est, vel equus, vel leo: & similes.* His positus sit.

Propositio 1.

²¹³ Quoties aliqua ex propositionibus simplicibus, ex quibus coalescit complexa, tanquam syncategorema alterius accipitur, syllogismi ex complexis per easdem regulas syllogismorum ex simplicibus componendi veniunt.

Est dicere. Syllogismi ex simplicibus eodem modo componendi veniunt, iuxta Artes in præcedentibus constitutas, siue eorum propositionibus per modum syncategorematum addantur aliæ simplices, quibus illæ in complexas transeant, siue non addantur. Exempli gratia, sicut hic syllogismus ex simplicibus in *Darii* legitime concludit: *Omnis homo loquitur: aliquod risibile est homo: ergo aliquod risibile loquitur*; ita & hic ex complexis coalescentibus ex simplicibus modo dicto. *Omnis homo loquitur, & auditur: aliquod risibile est homo: ergo aliquod risibile loquitur, & auditur.* Similiter hic in *Cesare*: *Nullus lapis est animal, vel lapis vivit: sed omnis homo est animal: ergo nullus homo est lapis, vel lapis vivit.* Et hic in *Disamis*: *Aliquis homo, qui habet aures audit: omnis homo, qui habet aures est animal: ergo aliquod animal audit.* Et in cæteris pariter. Ratio autem propositionis conspicua est. Quia syncategoremata terminorum propositionum simplicium nullatenus immutant earum naturam in ordine ad syllogismos ex eis componendos, dummodo, ubicunque ponuntur termi-

ni categorematici, & ipsorum syncategoremata constanter ponantur, ut est notissimum.

Propositio 2.

Quia complexa copulativa vniuersali simplici, & complexa disiunctiva particulari simplici æquivalent, iuxta doctrinam statutam *disputatione decima nona, questione quarta*, perinde de illis, ac de his, sua seruata proportionem, philosophandum venit in ordine ad componendos syllogismos concludentes legitime secundum regulas in præcedentibus Artibus stabilitas.

Sic syllogismus hic syllogismo factio in *Darii* responderet, atque adeo legitimus est: *Hic homo est sapiens, & hic homo est diues: aliquod risibile est hic, vel hic homo: ergo aliquod risibile est hic sapiens, vel hic diues.* Similiter hic legitimus est respondens factio in *Cesare*: *Neque equus est homo, neque leo est homo: Sed omne risibile est homo: ergo neque hoc risibile est equus, aut leo, neque hoc, neque hoc &c.* Pariterque censendum de cæteris. Poterunt autem sub formâ quasi reflexâ vniuersaliore qualibet complexæ profecti ad formandos syllogismos, iuxta regulas Artium præcedentium hoc pacto, signatis ipsis complexis: *Omne extremum enuntiatum per propositionem primam est verum: Sed aliquod extremum secunda est ex enuntiatum per primam ergo aliquod extremum secunda est verum.* Ecce syllogismus in *Darii*. Pariterque procedendum in cæteris consentaneè ad illarum naturas. Ratio autem propositionis in promptu est: quia syllogismi æquivalentes quoad sensum eodem pacto sunt, aut non sunt legitimi, ut constet. Eiusmodi autem syllogismi ex complexis legitimis ex simplicibus æquivalentes sunt, ut supponimus.

Propositio 3.

Ex propositionibus copulativis Arts specialis syllogismorum ex complexis ipsarum naturæ subnixæ construi non potest, sicut ex disiunctiuis.

Quia nullum datur vniuersale principium, in quo ea fundari possit. Solum namque est vniuersaliter verum ex veritate cuiusvis copulatiue inferri legitime veritatem cuiusvis ex simplicibus, ex quibus constat, rum determinatè, tum vagè, seu disiunctiue sumptis. In hoc autem principio non syllogismi, sed enthymemata ex complexis fundanda veniunt. Qualia sunt hæc: *Petrus loquitur, & Paulus audit: ergo Paulus audit: Petrus loquitur, & Paulus audit: ergo, vel Petrus loquitur, vel Paulus audit, & similia.* Quod si ex complexis habentes præpositam negationem, ut: *Non Petrus loquitur, & Paulus audit: syllogismi possunt componi, id inde nascitur: quia illæ æquivalent disiunctiuis, per quas sunt exponendæ. Agamus ergo iam de syllogismis ex disiunctiuis, deque speciali eorum Arte.*

Propositio 4.

Veritas disiunctiua, & veritas determinata contradictoriè opposita vni ex extremis disiuncti sumptæ indiuisum cum veritate determinatè alterius extremi connexæ sunt.